

بەبىيانوۋى جىئوفىزىكى چەند كەس و سايتىكەۋە

پەلامارى ئازادى مەدەن!

(وولام بە تەلەفىزىۋى زاگرۇس و بەرنامەسى "پەش و سىپى")

جەمە غەفور

hamaxafoer@yahoo.com

بىگومان "پەش و سىپى" كە ناۋىكى مەجازى تەلەفىزىۋى زاگرۇسە بۇ "قەلەمى پاك و قەلەمى جىئوفىزىكى" ۋەك خۇيان ناۋىلانلىناۋە، چوارچىۋە پانتايىيەكى ئىجگار بەرتەسكو نازانستى و نادرووستىشە بۇ ھەلسەنگاندن و گىتوگۇ سەبارەت بە دياردە و چەمكىكى موھىمى ۋەكو ئازادى رۇژنامەگەرى. فەرھەنگى "پەش و سىپى" كىردن و "قەلەمى پاك و ناپاك" داتاشىن بۇ رۇشنىبىران خۇى لەخۇيدا زمانىكى زىرو ناۋزىراندنىكى گىشتى و بەكۆمەل و شموولییە بۇ نووسەران و رۇژنامەوانان و دەبى بەرەورۋوى رەخنەى جدى پووناكبىران و ئازادىخوزان بىتتەۋە. جگەلەۋەش ترنجاندى باس دەربارى ئازادى رۇژنامەگەرى بۇ ناۋ ئەم مەيدانە تەسكو بى ياساۋ رىسايە خۇى بەتەنھا بەيانى ئەو حەقىقەتە دەكات كە بزوتتەۋەى ناسيونالىستى كوردى بەگوئىرەى پىناسەى بەھىچ كلۇچىك لەگەل ئازادى بەگىشتى و ئازادى بەيان و رۇژنامەگەرىدا يەكناگرنەۋە!

با بىكەۋە ناكۆكىيەكانى ئەم فەلتەيەى زاگرۇس تىقى بژمىرىن كە لەرپىگى بەرنامەى "پەش و سىپى" يەۋە داۋىيەتى بەدەستەۋە. بزۋىنەرى تەلەفىزىۋى زاگرۇس بىەۋى يا نەيەۋى خەرىكە بە پىشتوپەناى مەنتىقىك دىالوگدەكات لەمبارەۋە و لەم پىرسەيدا كە سولتەى شمولوى و تۆتالىتارىستىكى مىدىيى تەۋاۋ عەيار پەپرەۋەكات. ئەم بەرپىزانە بەپىي كام مەعارو پىۋانە، بە حوكمى كام دەستور و ياسا، ئەو مافەيان بەخۇيانداۋە زاراۋەى لەۋجۆرە بۇ ماتەرىيالى ئىنسانى دياردەى ژورنالىستى كوردستان بەپىننەئارۋە؟ ئايا لەو 3000سىتھەزار رۇژنامەنووسەى كە سەرۋكى سەندىكى رۇژنامەنووسان ئاشكرايىرد لەم بەرنامەيەۋە، چەند كەسىان قىۋىيانە بەگوئىرەى ئەم زاراۋەيە دەستەبەندىبىكرىت وەكو ناسنامەى دوۋەمى دۋاى ناسنامەى ھاۋولايىۋونى؟ يانى لە زمانى مىدىيى دەسەلاتەۋە پىيۋوتىر قەلەمى پاك يا جىئوفىزىكى! قەلەمى پاك چىيەۋ جىئوفىزىكى چىيە! قەلەمپاك ئەۋانەن لەم حوكمەدا كە لەپال دەسەلاتدان. جىئوفىزىكىش ئەۋانەن كە لە دژى دەسەلاتن! ئەمە حوكمىكى شمولوىە بىدەرەبەستىيەكى دەردناكى ئەم بزوتتەۋەيە. بەمپىيە زۆربەى ھەرە زۆرى خەلكى كوردستان بە نارەزايەتى و كارو كاردانەۋەياندا كە لە دژى دەسەلات وەستاونەۋە، كەۋاتە دەكەۋنە خانەى جىئوفىزىكىشەۋە. لەھەر حالىكدا خۇ ئەم ئىنسانانە لانىكەم چەكو تەفەنگ ئامرازى يەكالاكرىدەۋەى كىشەۋ مەسەلەيان نىيە، قەلەم بەكاردىنن! تازە ئەمە بانگەشەكرىدنىش نىيە بۇ عونفو توندوتىژى. ئەم حىزب و ھىزانە خۇيان بەزەبرى تەفەنگ و چەكراكىشان خۇيانسەپاندۋە بەسەر خەلكى كوردستاندا. ئەگەر خەلكى كوردستان تەنھا يەك رۇژ ترسى تۆلەى ئەم ھىزە عەشیرەتیانەى لەسەر پىرەۋىتەۋە، لە دەسەلات داياندىگرن. ئەم حىزبانە موخالىفى سىياسىان شوپىنزر و تىرۋردەكەن، يا ۋەك خۇيان دەپلېن رىسۋاۋ رەزىليان دەكەن. لەژىر سايەى ئەم دەسەلاتەدا چەندىن ھەزار ژن بەبىيانوۋى پوۋچى پاراستنى شەرەفەۋە تىرۋرگراۋن. يەكەم حەملەى كوشتنى ژنان خودى ئەم دوو حىزبە سەرتەقەيان شكاند سالى 991. لە زىدانەكانى ئەم حىزبانەدا ئەشكەنجەدانى دىرندانە بەشىۋەى بەعسىيەكان بەرپوۋەدەبرىت. ئايا تەقەكرىد لە خۇپىشاندانى نارەزايەتى جەماۋەرى خەتەر و گىرتى كۆمەلگى كوردستانە تا مایەى بۇدابنرىچ ياخود جىئودان! ژيانكرىد لەم كوردستانەدا لەلایەن ئەم ھىزانەۋە مەحكومكراۋە بە تەسلىمىۋون بە دەسەلاتى گەندەلى ئەم حىزبانە. پاشان "پەش و سىپى" كىردنى رۇژنامەگەران، ۋاتە جىياكرىدەۋەى تۋىژى پووناكبىرى كۆمەلگايەك لە خانەى "جىئوفىزىكىش و خانەى "زمانى پاك" دا، جگە لە مەنتىق و حوكمى ئىستىبادىي "يا لەگەلمى يا لەدژمى" ى رۇژىمە

دیكتاتوریه‌کان چ شتیکی دیکه‌یه! ئەمە کام جۆریه له دیموکراسی که ماسمیدیای دەسەلاتی کوردی پۆژی هەزار جار بانگەشەییۆدەکات و زاگرۆس تیغیش بەنیازە بەنرخ دیموکراسی بیگەرد پیمانەفرۆشی! ئەمە جگە له دیموکراسییەکی موزەیف، جگە له سولتەتی مۆتەقی دەسەلاتیکی سەپینراو گەندەل، جگە له دیموکراسییەکی لەبەرژەوئەندی ئەو دوو حیزبەدایە، لە کام رەفەتی دیموکراسیدا جیگایدەبیته‌وه؟

بەر له هەر قسەیک لەسەر ناوەرۆکی بەرنامە "رەشو سپی" و پالەرو ئامانجەکانی، ئەگەر سەرنج بدریت، دەبینرێ چۆن خودی بەرنامەکەو بەرپێز کاک عادل قەرەداغی کەوتونەتە ناکۆکییەکی تال و بەرچاوەوه. لەبەنەرتدا بەرنامە ئەم بەرپێزانە بۆ ئەووە لەدایکبووە کە لەناو جوولانەوهی پۆژنامەگەری کوردیدا پۆژەیه‌ک قووتبکەنەوه بۆ جیاکردنەوهی "رەشو سپی". یانی "دژو لەگەڵ" تەسنیفکری. کە پیموایە ئەم تەسنیفکردنە مەبەست لێی بەر له هەر سنووردارکردنیکی جموجوولی ئیستای ژورنالیزی کوردی، بیاچوونەوهیە بەو دەزگا ئیعلامیە ووردیلانە و خۆیان زادە کێبەرکی بەرەوامی یەکیتی و پارتین و راستەوخۆ هەردوو حیزب دەعمیانەکەن لەدژی یەکتەری، کە لەژێر گوشاری ئیعترازی جەماوەریدا ئەوانیش پەيوەستیوون بە جوملە عەکسکردنەوهی ناپەزایەتی و وەستانەوهی کۆمەڵی کوردستان لەدژی گەندەلی و راووروت. لە کۆبوونەوهی ئاخری یەکیتی و پارتیدا کە ریکەوتنی ستراتیژیان مۆرکرد بەئاشکرا باسی ئەم مەسەلەیکە کراوە و بریارە ئەو جۆرە کەنالانە قفلکری. کەچی بەم دەم و بەو زمانی خۆیان هاوارەکەن کە ئەو کەسو مالپەرانی خەریکی جنیۆفرۆشی و ناوێراندن دیار و ئاشکران و ژمارەیکە کەمن! یا کاک عادل له هەر موداخەلە و وەلام و ریکخستنیکی بەرنامەکەیدا بەداخەوه چەندین جار تووشی ئیجراچیوون دەبی و ناچارەبیته‌وه چەند جاریک دواتیکاتەوه کە مەبەستی بەرنامەکە تەنها ئەو ژمارە کەمە جنیۆفرۆشەیه، ئەکە هەموو نووسەرانی و پووناکییان! تازە جاری و هەیه دەلی "نووسەری باش و قەلەمی باش و بابەتی باشیش زۆرین!". بەمپێیە دەردەکەوی کە تەریکی بەرنامەکە لەسەر ئەو مەودا فراوانە پۆژنامەگەری کوردییە بەئەلەکترونی و ئەوانی ترەوه کە بەشیۆدەیک لە شیۆه‌کان پەخنەیان لە دەسەلات هەیه و پەنجەدەخەنە سەر گوێشەیکە لە موعانەت و گرفت خەلکی ئەم وولاتە. دەنا ئەگەر وایە مەبەستان هەر ئەو چەند کەسو ساییتانەیه، بۆچی تا بەرنامەکەت تەواودەبی مەجبوری چەندین جار تەئکید بکەیتەوه سەر ئەو کە مەبەستت شمولی نییە و قسە لەو چەند کەسو مالپەرەیه! ئاخ سەرەرای سانسۆریکی توندی زاگرۆس تیغی ئەو دانسقه بەشداربووانە دینە سەر هیلێ تەلەفۆنی بەرنامەکەتان دوا پرسینی کون و قوژبەنی کونییە سیاسی و شەخسیان کە رێیانەدەن بەتەلەفۆن بەشدارێ بەرنامەکەتان بکەن، ئەوساش مەداخەلەکانیان ئیجراچاندەکەن. ئەمە بەلگەیه بۆ ئەوهی کە بەرنامەکی رەشو سپی ئامانجی ئەوهیه راستییە بکاتبەژێرەوه و بەردە بەت بەسەر پوخساری گەندەل و دزیوی دەسەلاتدا. گەرەکیەتی لەپال جنیۆفرۆشانەوه بەرەوروی چوونەپالی پۆژنامەگەری کوردی ببنەوه بەوانە پاشکۆی خوشیان بۆ لای ناپەزایەتی جەماوەری و بزووتنەوهی دژی گەندەلی خەلکی کوردستان. راستییەکی هەیه لێردا دەبی بووتری، ئەویش ئەوهیه کە بەداخەوه پەخنە و ناپەزایەتی خەلکی کوردستان تەنانەت پێش پۆژنامەگەری و میدیای سەرەخۆش کەوتوووە لە ئەساسدا ئەو بزووتنەوهی ناپەزایەتی جەماوەری و گشتی خەلکی کوردستانە لە بەرامبەر بە گەندەلی دەسەلاتی حیزبی و حکومی ناسیونالیستی کوردیدا وەستاوتەوه و پۆژانە دەرگیرە لەگەڵیدا بۆ دەرھینانی مافە سەرەتاییەکانی خۆی لە قورگی ئەو حاکمانەدا. هەر ئەمەشە میدیای ئازاد و سەرەخۆی رادیکالکردوتەوه و ناچاریکردوون ئەم واقعه عەکسکەنەوه، دەنا ئیتر مانای سەرەخۆییان لە دەسەتەدەن. بەلام وەسپەلە هێرشکردنە سەریان ئەو مشتە ساییت و جنیۆفرۆشانە کە بەم دەسو بەو دەس دەپێنن و دەیبەن. بەلام دیارە پالەنریکو بەرژەوئەندییەک وایکردوو زاگرۆس تیغی بانگەشە بۆ تەسنیفیکی بەم چەشنە ئینسانی و پووناکیرو نووسەر و ئازادخۆز بکات.

من پیموایە باسەکە بە تەواوی و پوون و ئاشکرایە و هیچ نووسەر و پووناکیریک بەم دوعایەکی زاگرۆس تیغی نالی ئامین! چونکە زمانی زبیر و جنیۆفرۆشی و ناوێراندن و ناوونانەدەنان بۆ ئینسان، بەر له هەر کەسێک لە رەحمی کولتور و فەرھەنگی هەردوو حیزبی دەسەلاتداری کوردیدا فۆرمۆلە بوو وەشپێنرایە ئاستی گشتی لە سەردەمی جەنگی زەمانی شاخ،

ياخود جهنگى ناوخۆى سەردەمى شارى ئەم دوو حيزبە! گەنجىنەى تەبلىغاتى ئەم حيزبانە ھىندە دژە ئىنسانو دوورە لە مۆرالى سەردەمى ژورنالىستىيەو، ئىنسان جورئەت ناکات دەسبەرى بۆ ھەلدانەوھى مەلەفى میدیاو تەبلىغاتى جەنگى ئەم ھىزە ناسیونالىستىیانە کە لە بەرامبەر یەکتىرىدا دەستیانۆی بردبوو! خەلکى کوردستان ھىشتا شالاوی جىئوفروۆشىو تىرۆرى کەسىتىو دەسبردن بۆ بلاوکردنەوھى لایەنى تاییبەتمەندىو پەلاماردانى کەرامەتو حورمەتى شەخسى دوو جەبەھى دژبەھىكى پارتىو یەکتىتى لە تەلەفزیۆنو وراگەیانندنەکانیانەوھە لەسەر ئاستى ئاشکراو کۆمەلایەتى ئازارى وىژدانیان دەداتو لەیادیاننەچوو. ئىتر چۆن ئەگەر سەد ھىندەى تریش بە ئاوی دیموکراسىو گولای مافى مرؤف قسەو ھەلوئىستیان رووکەشکەن، خەلکى کوردستان بەدوای ئامانجى پشتى پەردەتاندا ناگەرین. خەلکى بەگومانەوھە تەماشای ھەر ھەنگاویكى ئەم حيزبانە دەکەنو لەفکرى پیلانى پشتى کوالىسەکانیانەوھەن.

ھىچ کەسىكى رۆژنامەگەر یا نووسەر ئەگەر پابەندى بە ئەخلاقى ژورنالىستىيەو، ناتوانى دەسبەرى بۆ ئەو شیوازە ئەعلامىو تەبلىغاتىيەى وا تەجاوازی سنوورى ریزو حورمەتو ئەسلى پىرۆزى ئىنسان دەکات! ھەرچۆرە شیوازیكى ناوزاندن لەناو گەوھەرى رۆژنامەگەرىدا مەرفوزەو جىئىنابىتەوھە. بەلام ئازادى دەربرىنى بیروپراو ئازادى بەیانى ئىنسان، لەوانەش ئازادى رۆژنامەگەرى مافیكى رەھای ھەر ئىنسانىکە کە پىدەنیتە ژیانەوھە. واتە مومارەسەکردنى ئەم مافە لەلایەن ھەر تاکو مرؤفیکەوھە ھەقیكى رەھایەو دەبى مرؤف ئازادانەو بى ھىچ گرفتو رىگرىو پىچوپەنایەک بتوانى پراتىکىبکات. مەودای دوورىو نزىكى کۆمەلگایەک لە کۆمەلکى ئازادو کراوھە پىشکەوتوو بەو پىودانگە دەپىوریت کە ئىنسانەکان تاجەندەو تا کام سنوور دەتوانن کاروکردانەوھى خۆیان بەرامبەر بەم جیھانەو بەھەموو پىکھاتەکانى ناوی دەربرىنو پابوچوونى خۆیان ئازادانە دەربارەیان بگەینەن بەپای گشتىو کۆمەلگاکەیان! بەمپىئە ئەگەر ئىنسانىک ھىچ ئامرازىک شکەبات بۆ دەربرىنى ئەحساسو ناخى خۆى بەرامبەر بە ھەر دیاردەو کەسو شتىک جگە لە جىئودان، بەپروای من مافیكى رەواى خۆیەتى. بىگومان کەسى بەرامبەرىش ھەقى خۆیەتى بەشیوھى گونجاوى خۆى وەلامى بداتەوھە. جا یا بى بەھا سەبرى جىئوھەكى دەکا، ياخود داواى لەسەر تۆماردەکات. ئەمە وەکو پەيوەندى نیوان دوو کەس. ئەو کەسەشى دەسدەبات بۆ ناوزاندن یاسا دەتوانى چارەسەرى کىشەکەى بکات. جىئودان لەگەل ناوزاندن جىاوازیان ھەيە. دەسبردن بۆ ھەردووکىشيان لە کەسىكى ئاسایىيەوھە بۆ رۆژنامەگەرىک یا نووسەرىک فەرقدەکات. لەھەردوو بارەکەدا ئەگەر ئامانجى تاییبەتیتەر لەژىر بالدا نییە، بۆچى ئەم حالەتە چکۆلەيە وا گەورەدەکرى؟ بەلام مەسەلە ئەوھە لەناو چەمكى ئازادى بیروپراو ئازادى رۆژنامەگەرىدا باسو قسە لەسەر پەيوەندى خەلکو دەسەلاتە نەک ھىچ شتىكى دیکە. پەيوەندى کۆمەلگاو تاکەکانى لەگەل یاسادا. رۆحى یاسایەكى مۆدیرنو سکولارو دیموکراسى ئىلتزامىكى سیاسىو ئەخلاقى حکومەتو دەولەت بەیاندەکات بۆ پارىزگارى لە ئەسلى ئىنسان، بۆ حمایەو پاراستنى مافو حورمەتى کەسىتى تاکەکانى کۆمەلگا لەبەرامبەر ھەر دەسدەرىژىو پىشکەکردنىكى مافو کەسایەتیاندا. بە کورتى یاسا شیوھەو چۆنیتى تەنزیمکردنو دابىنکردنى فەزایەكى سالمو ئارامو ئاسایشە بۆ ژيانکردنى بەتاکو بەکۆى ھاوالاتیانى وولاتىک یا کۆمەلگایەک. کەچى لە بەرنامەى "رەشو سپى"دا باسى یاسا بە تەرزو شیوازیک دیتە گفتوگۆکردن دەربارەى کە ئامرازو ھۆیەكى تاکوتەنیايە بۆ عقوبەو سزادان. لەکاتىکدا گۆشەيەكى یاساکان بۆ سزادانى ئەو خروقاتانەيە کە برىک کەس یان گروپو کۆمەل پىئەلەدەسن! لە مەسەلەى رۆژنامەگەرىشدا وا باسى یاسا دەکرى کە لەجیاتى بەرقەرارکردنى فەزایەكى مناسیب بۆ دەربرىنى ئازادانەى بیروپراو رەخنەگرتن، باس لە کورتکردنەوھەو سنووردارکردنى مەوداکە دەکرى بەباينووى خروقاتىكى ناچیزەوھە. ئەم مەنتىقە ئەسلى دەگەریتەوھە سەر ئەو نەرىتەى پىئوایە نەزمو نىزام لە بەکاربردنى زۆردایەو یاساش تەرزىكى بەکاربردنى زۆرە بۆ رىکخستنى ژيان. لەکاتىکدا رىک پىچەوانەکەى راستە. یانى یاسا بۆ کۆتاییهینانە بە توندوتىژىو جىگرتنەوھى بەدیالۆگ. زمانى دیالۆگى لائىک لایەقى ئىنسانەو ھەر جەبرىک سەرى رەبەتە بە کۆنەوھە. کۆمەلگایەک ئەگەر بەھەق دیموکراسى تیايدا بەرقەرارىت، چۆنە وا ناتوانى چارەسەرى گرفتى چەند کەسو ساییتى ئىنتەرنىتى بکات، ياخود بۆ تەھەمولى جىئوھەکانیان ناکات! کۆمەلگایەكى ئازاد دەتوانى تەھەمولى پىستىرین، غەرىبىرینو عەجىبىرین بیروپراو بکات. ئەگەر بەھەق گرفتهکەى تەلەفزیۆنى زاگرووسو بەرنامەى "رەشو سپى" تەنھا ئەو چەند کەسو ساییتە جىئوفروۆشەيە، خۆ ئیوھە

ھونەرىكى سەرسورپھىنەرتان دانەھىناۋە لە ناسىنى جنىۋى فرۇشاندا، خەلكىش ۋەكو ئىۋە عەقلى ھەيە ۋەتوانى بەبى ئىۋە ۋە بەرنامەى "رەش ۋە سىپى" ش چاكو خراب لىكجياكاتەۋە. لىگەپىن با لە ۋە دورەۋە جنىۋى خۇيانبەن. بەلام ئىۋە ۋە چەسپىون بەم زاراۋەى جنىۋى فرۇشىيەۋە دەستى لىبەرنادەن. چۈنكە بەشۋىن ئامانجىكى دىارىكراۋەۋەن. ئىۋە دەتانەۋى بە خستىنەسەر گازى پىشتى ئەم باسەۋ گەۋرەنىشاندىنى ئەم حالەتەۋ بە بەھانەى جنىۋى فرۇشى ئەۋ چەند كەس ۋە سايىتەۋە ۋە خۇتان باش دەيانناسن ھىرشىبەنەسەر ئازادى كۆمەلگايەكو پەلامارى حورمەت ۋە مافى ھاۋولاتيانى بەن كە بەرامبەر بە دەسلەتلى تالانچىيان ۋە گەندەلچىيان دەنگيانەلبرىۋە بۇ ئەۋەى بىدەنگيانكەن. ئەم ئەركەشتان بىگومان راستەۋخۇ لەخزمەتى دەسلەتدايەۋ خۇشتان حاشايلىناكەن، چۈنكە دەزگاي پانۋپۇرى مەرئى ۋە سەمەيتان لەبەردەستايەۋ دەتوانن مانۋپى تەبلىغاتى جۇراۋجۇر ئەنجامبەن، بەلام لەمەياندا تائىستا جگە لە پووزەردى ۋە ئىحراجبوون ھىچتان لىنەچنىۋەتەۋە! لەبەر خاترى سومەى دىموكراسىيەشتان بىت باشتەرە پايدۇزىلىتكەن.

2007-8-10

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مورى للغايبه

مقبر
الوحده / ٥٢٢٨
العدد / ١٦٠٦ / ٣ / ٣ / ٣
التاريخ / ١٦ / شباط / ١٤٢٨

الس / مستشفى اربيل التعليمي / الطابيه العدليه

الموضوع / دفن مزين

نورسل اليكم جثث المزمين المدرجه اسمائهم ادناه ورجين
استلامهم والتصرف بهم من قبلكم وتزويدنا بشهادات الوفاة
الخاصه بهم م ٥٠٠ مع التقدير

٥١ قادر خدر حمد

٥٢ شين معروف شين اسماعيل

٥٣ حاجي اظبايز بالو

٥٤ محمد عبدالله علي

٥٥ خالد احمد عبدالله

٥٦ عبدالله افا عبدالله

العقيد الوكن
امر الوحده / ٥٢٢٨

(١٠١)
مورى للغايبه

رئاسة الجمهورية

السكرتير

مديرية الأمن الثالثة

مديرية أمن محافظة أربيل

سرى

العدد / م / ٢٩ / ١٥٩

التاريخ / ١٤ / ٩ / ١٩٨٨

١٢ ربيع الثاني ١٤١٠ هـ

الى / مستنبي أربيل الجمهوري

م / ارسال جثث

نرسل اليكم صحبه كتابنا جثث المخربين المدرجه اسمائهم
ادناه راجين استلامهم والتمناز الي البلديه لغرض دفنهم
بالتام ونرجو شهادات وزياراتهم وامرهم بالدفن

عقيد

مدير امن محافظة أربيل

١٩٨٩/١١ / ٢٤

الاسماء /

- ٠١ فخر الدين عريف الدين بايز
- ٠٢ قانع عبد الفتاح محمد
- ٠٣ فخر الدين تاج الدين بايز
- ٠٤ محمد عبد الفتاح محمد
- ٠٥ سيد كول رسول محمد

أرسل اليكم
١٢ ربيع الثاني ١٤١٠ هـ